

กลไกการตรวจสอบกรณีวิสามัญฆาตกรรม : ศึกษากรณีการตายเกิดจาก การกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจ

กฤษฎีก์ ฉายาวุฒิพงศ์ *

รองศาสตราจารย์ อัจฉริยา ชูตินันท์ **

บทคัดย่อ

การศึกษาวិทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาในกรณีการวิสามัญฆาตกรรมในการตายเกิดจากการกระทำของพนักงานตำรวจ อันเป็นการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขต โดยตัดผู้กระทำความผิดออกจากการพิสูจน์ความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางปกติอันส่งผลต่อสิทธิในชีวิตและร่างกายเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวว่าเป็นการกระทำที่เกินขอบเขตจากการใช้อำนาจรัฐหรือไม่ ทั้งนี้บุคคลากรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กรควรเข้ามาในกระบวนการตรวจสอบดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลการกระทำดังกล่าวเพื่อให้กระบวนการค้นหาความจริงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาวิจัยพบว่ากระบวนการตรวจสอบในกรณีการตายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นยังมีขาดกระบวนการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งขาดองค์กรที่ทำการถ่วงดุลกระบวนการดังกล่าวทำให้กระบวนการค้นหาความจริงขาดความโปร่งใส เจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำการดังกล่าวมักจะไม่ถูกดำเนินคดีเนื่องจากกระบวนการค้นหาความจริงในชั้นสำนวนการชันสูตรพลิกศพนั้นเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานโดยบุคคลในองค์กรเดียวกัน การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปในทางเอื้อผลประโยชน์แก่พวกพ้อง ซึ่งหากยังขาดกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลดังกล่าว ในอนาคตปัญหาวิสามัญฆาตกรรมก็ยังคงเกิดขึ้นได้และไม่สามารถทราบถึงความจริงได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจรัฐตามอำเภอใจ หรือเป็นการใช้อำนาจรัฐภายในขอบเขตของกฎหมาย

ในการทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพและสำนวนการวิสามัญฆาตกรรม พนักงานสอบสวนยังคงมีอำนาจเต็มในการรวบรวมพยานหลักฐาน องค์กรอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้ร่วมในการพิสูจน์ความจริงเป็นเพียงแค่เครื่องมือหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวนเท่านั้น ดังนั้น

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

กระบวนการไต่สวนการตายของศาลผลมักจะออกมาในลักษณะเดียวกันว่าไม่สามารถระบุได้ว่าการตายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่าหากสำนวนการชันสูตรพลิกศพเป็นสำนวนที่มีการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างถูกต้องแล้วจะทำให้สำนวนอื่น ๆ ซึ่งมีข้อเท็จจริงจากการกระทำดังกล่าวมีประสิทธิภาพไปด้วย บุคลากรทางการแพทย์จึงควรมีอำนาจเต็มในการชันสูตรพลิกศพและมีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานอื่นเช่นเดียวกับระบบโคโรเนอร์ซึ่งระบบการสอบสวนการตายโดยนิติธรรมชาติมีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานและมีการไต่สวนการตายโดยเป็นอิสระ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ช่วยในการรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น หรือในกรณีระบบแพทย์สอบสวน อย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแพทย์มีอำนาจเต็มในการชันสูตรพลิกศพและมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานอื่นอันเป็นอิสระ ทำให้สำนวนการสอบสวนมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพและการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ กระทำโดยองค์กรอื่นที่ไม่ใช่องค์กรของตำรวจ อีกทั้งการไต่สวนการตายของศาล ศาลควรมีอำนาจในการเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบได้อย่างเต็มที่ และภาคส่วนในองค์กรอิสระด้านสิทธิมนุษยชนและภาคส่วนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสความมีประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงโดยแท้จริง

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2550 มาตรา 4 บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง” ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา 32 ซึ่งบัญญัติว่า “ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้” ดังนั้นเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น บุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Principle of Presumption of innocence) บุคคลผู้ถูกกล่าวหาในฐานะเขาเป็นมนุษย์ผู้หนึ่งย่อมได้รับความคุ้มครอง มีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเช่นเดียวกันกับบุคคลทั่วไป องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กรมีหน้าที่จะต้องค้นหาความจริงซึ่งเริ่ม เริ่มตั้งแต่กระบวนการชันสอบ การฟ้องร้อง การพิจารณาพิพากษา และการบังคับโทษ อันเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมปกติอีกทั้งยังมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นไปตามกฎหมายด้วย

ในพื้นที่ที่เต็มไปด้วยอาชญากรรมนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รักษากฎหมายมีหน้าที่ต้องป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น ซึ่งบางพื้นที่อาจจะเน้นไปในการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) เป็นพิเศษเช่นในสิ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและการควบคุมอาชญากรรม ซึ่งระหว่างการปฏิบัติหน้าที่นั้นอาจก่อให้เกิดความตายของบุคคลเกิดขึ้น หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า”การวิสามัญฆาตกรรม”

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการวิสามัญฆาตกรรมจึงเป็นกระบวนการยุติธรรมที่นอกกระบวนการ อีกทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เมื่อมีการวิสามัญฆาตกรรมเกิดขึ้น องค์กรในกระบวนการยุติธรรมจึงควรมีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ รวมถึงการชันสูตรพลิกศพ ว่าความจริงเป็นอย่างไร เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานจริงหรือไม่ อีกทั้งคดีวิสามัญฆาตกรรมก็ล้วนแต่ก่อให้เกิดความสะเทือนขวัญและความสงสัยของประชาชน ศาลซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมและเป็นองค์กรที่ประชาชนให้ความไว้วางใจจึงควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบ เช่น การเข้าไปร่วมชันสูตรพลิกศพ อีกทั้งยังได้ตรวจสอบที่เกิดเหตุเพื่อตั้งข้อสงสัยแตกต่าง ๆว่าเป็นการกระทำโดยป้องกันของเจ้าพนักงานจริงหรือไม่ มิใช่มีส่วนร่วมแค่การไต่สวนการตายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น

ตัวอย่างเช่นในกรณีคดีของโจ ต่านช้าง เมื่อปี พ.ศ.2539 ยังคงเป็นที่กล่าวจนถึงปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นการชันสูตรพลิกศพยังคงเป็นหน้าที่หลักของพนักงานสอบสวนโดยทำการชันสูตรร่วมกับแพทย์ โดยไม่มีองค์กรอื่นใดในกระบวนการยุติธรรมเข้าร่วมในการชันสูตรพลิกศพ การรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวยังคงเป็นของพนักงานสอบสวนแต่เพียงฝ่ายเดียว กระบวนการค้นหาความจริงจึงขาดความโปร่งใสหรือในกรณีคดีน้องฟลุค ซึ่งเสียชีวิตในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามยาเสพติดที่พยายามเข้าจับกุมบิดาและมารดาซึ่งเป็นผู้ต้องสงสัย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ยิงสกัดไม่ให้หลบหนีจนกระทั่งน้องฟลุคถูกกระสุนปืนเสียชีวิต ต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลไต่สวนการตาย ซึ่งศาลได้มีคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่ อช.24/2549 โดยไม่ได้ระบุว่า ตำรวจเป็นผู้ยิงน้องฟลุคซึ่งทำให้เสียชีวิต โดยให้เหตุผลว่าพยานหลักฐานไม่ชัดเจนว่าใครยิงและได้มีการตรวจสอบหัวกระสุนปืนในศพน้องฟลุคโดยเปรียบเทียบกับที่เจ้าหน้าที่ตำรวจอ้างว่าจามาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดเหตุแล้วหัวกระสุนไม่ตรงกัน จึงมีข้อสงสัยอยู่ว่าใครเป็นคนยิง เห็นได้ว่าการสอบสวนการวิสามัญฆาตกรรมผลมักจะออกมาในทำนองเดียวกันว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำ นั้นเป็นเพราะการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นตำรวจนั้น เป็นบุคคลากรองค์กรเดียวกับผู้วิสามัญฆาตกรรมนั่นเอง ท้ายสุดคดีจึงจบลงในขั้นตอนของการไต่สวนการตายในศาล โดยไม่มี

การดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานแต่อย่างใด ซึ่งหากของญาติผู้ตายไม่เห็นด้วยกับการไต่สวนการตายของศาลก็เป็นภาระในการดำเนินคดีเองซึ่งยากที่จะได้พยานหลักฐานในการค้นหาความจริงได้หรือนโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรก็เช่นเดียวกัน ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมากและจากรายงานเบื้องต้นของ คตน. กรณีดังกล่าวยังน่าเชื่อได้ว่าเป็น”ความผิดฐานก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติ” (Crime against Humanity) อีกด้วย

เมื่อปี พ.ศ.2550-2551 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาครั้งใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน18ปีในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน,การจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กชี้ตัวบุคคลใด และรวมถึงการชันสูตรพลิกศพในกรณีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งในการชันสูตรพลิกศพในคดีวิสามัญฆาตกรรมได้มีการเพิ่มบทบาทของพนักงานอัยการในการเข้าตรวจสอบโดยการเข้าร่วมทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพซึ่งเป็นการตรวจสอบโดยองค์กรภายนอก (External Audit) เพื่อเป็นหลักประกันความโปร่งใสในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวในทางปฏิบัติแล้วก็ยังเป็นของพนักงานสอบสวนอยู่นั่นเอง ลักษณะการทำงานยังคงเป็นขององค์กรใครองค์กรมัน การสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานไม่เป็นผืนเดียวกันขาดความเป็นเอกภาพ ท้ายสุดพนักงานสอบสวนเป็นผู้สรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นเพื่อเสนออัยการสูงสุดเพื่อสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง อีกทั้งยังเห็นได้ว่าการวิสามัญฆาตกรรมนั้นเป็นการกระทำของฝ่ายพนักงานตำรวจ ดังนั้นการทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพและการสรุปสำนวนเพื่อเสนออัยการสูงสุดนั้นก็เห็นได้ว่าเป็นการทำโดยพนักงานตำรวจเช่นกัน(พนักงานสอบสวน)ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นการขัดกันแห่งหน้าที่ (Incompatibility) ทำให้เกิดข้อกังขาได้ว่าองค์กรตำรวจนั้นมีการสมยอมกันหรือช่วยเหลือกันเองหรือไม่

กรณีดังกล่าวยังสามารถเทียบเคียงได้กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา249 ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกกล่าวหาว่าทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ก็ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือทั้งสองสภาร่วมกันให้ระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาต่อประธานวุฒิสภาให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษาโดยไม่ได้มีการไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนการสอบสวนระหว่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วยกันแต่อย่างใด ทั้งนี้อันเนื่องมาจากหลักการขัดกันแห่งหน้าที่ (Incompatibility) นั่นเอง

ดังนั้นเมื่อมีการวิสามัญฆาตกรรมเกิดขึ้นความกังขาของประชาชนก็เกิดขึ้นตามมาด้วย ทั้งนี้เพราะองค์กรในกระบวนการยุติธรรมยังคงแบ่งแยกหน้าที่ในการค้นหาความจริง แทนที่จะร่วมกันในการค้นหาความจริงว่าเจ้าพนักงานนั้นได้กระทำโดยการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (Self defense) อีกทั้งการทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมจึงสมควรให้องค์กรอื่นเป็นผู้มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและสรุปสำนวนกระทำแทนเช่นกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) โดยให้ถือว่าการตายอันเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นคดีความผิดอาญาที่มีความสลับซับซ้อน ที่จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ อีกทั้งยังถือว่าเป็นคดีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันถือได้ว่าเป็นคดีพิเศษ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21(ก)(ข) อันเป็นการสร้างหลักประกันความโปร่งใสได้ในระดับหนึ่ง

ในส่วนของการชั้นสูตรพลิกศพนั้นควรให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่เป็นอิสระร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพด้วย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรนายความ องค์กรสิทธิมนุษยชน สื่อสารมวลชนและภาคประชาชน เพื่อเพิ่มหลักประกันความโปร่งใสในการค้นหาความจริงได้ดียิ่งขึ้นอีกระดับหนึ่งเนื่องจากการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนขาดความน่าเชื่อถือของประชาชน อีกทั้งควรจะมีการควบคุมงานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยเคร่งครัดโดยการทำตามหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาและควรให้แพทย์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางนิติเวชศาสตร์เฉพาะด้านเท่านั้น ไม่ใช่เป็นเพียงแค่แพทย์ผู้มีหน้าที่รักษาคนไข้ตามที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผู้ชั้นสูตรเปรียบได้กับระบบแพทย์ตรวจสอบของสหรัฐอเมริกาเป็นต้นซึ่งเป็นแพทย์ที่มีความรู้ทางนิติเวชศาสตร์โดยตรงซึ่งหากงานทางนิติเวชศาสตร์มีประสิทธิภาพแล้ว ก็ย่อมสามารถทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานอันสำคัญที่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดและพิสูจน์ถึงความจริงได้

2. แนวความคิดและทฤษฎีในหลักสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights, 1948)

สิทธิของผู้ต้องหาในทางอาญานั้นได้รับการรับรองไว้ใน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights, 1948) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งคำว่าสิทธิมนุษยชนได้รับอิทธิพลจากแนวคิดอุดมคติในทางตะวันตกในเรื่องกฎหมายธรรมชาติ(Natural Rights) ซึ่งทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินี้มีเพื่อแสดง

ให้เห็นถึงหลักแห่งธรรมและความยุติธรรมซึ่งสิทธินี้จะโอนแก่กันมิได้และไม่มีผู้ใดจะมาล่วงละเมิดมิได้เช่นสิทธิในการแสวงหาความสุข หรือสิทธิในเสรีภาพ เพื่อเป็นการรับรองสิทธิมนุษยชนให้เป็นมาตรฐานสากลโดยมุ่งเน้นคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ให้ถูกระทบจากกระบวนการยุติธรรม โดยปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกาศเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ถึงแม้ว่าปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนไม่ใช่หลักเกณฑ์ที่มีสภาพบังคับเหมือนกฎหมายทั่วไป แต่ในนานาอารยประเทศต่าง ๆ ก็ได้ให้การยอมรับ และได้นำมาบัญญัติไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศรวมทั้งประเทศไทยก็ได้นำมาบัญญัติไว้ด้วย เช่น ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 5 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือหยาบเกียรติมิได้” อันเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 32 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้”

สิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เป็นความชอบธรรมอันมนุษย์อันจะพึงมี ที่รัฐเหตุผลที่เป็นจุดเริ่มต้นนั้นสิทธิของบุคคลจากอำนาจรัฐไม่ให้ถูกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกินขอบเขตและการให้ความคุ้มครองซึ่งรัฐให้ความสำคัญและบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุด ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานไว้ในคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาและได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาที่ได้ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1787 และได้มีบทแก้ไขเพิ่มเติม ต่อมารวมทั้งสิ้น 25 ฉบับ บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 10 ได้ประกาศใช้บังคับเมื่อปี ค.ศ. 1791 ซึ่งได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเอาไว้ที่เรียกว่า “The Bill of Right” การที่รัฐธรรมนูญสหรัฐซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐ เข้าไปมีบทบาทในการให้หลักประกันแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาในขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทุกมลรัฐนั้น เพราะศาลสูงสุดของสหรัฐเป็นองค์การที่มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญในลักษณะของการเข้าไปคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาและในขณะเดียวกันก็เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้พึงตระหนักและปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้นั้น เพราะฉะนั้น การที่กฎเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆที่ศาลสูงได้วางไว้จึงได้มาจากการตีความ ถ้าพึ่งแต่การศึกษาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของสหรัฐเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อความเข้าใจถึงสิทธิที่ได้รับการคุ้มครอง

ปัญญาสากลฯ ข้อ 5 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือหยามเกียรติมิได้”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย...”

เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญของรัฐที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องให้ความสำคัญและบัญญัติไว้ เพราะสิทธิและเสรีภาพนั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิดเพราะถือว่าสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิตามธรรมชาติและแต่ละคนจำเป็นต้องมีและใช้พัฒนาบุคลิกภาพแห่งตนทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นคุณค่าสูงสุดที่องค์กรของรัฐทุกองค์กร ทั้งองค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร และองค์กรตุลาการ จะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิและเสรีภาพมิได้มีฐานะเป็นเพียงเพื่อให้เป็นไปตามปัญญาสากลฯ เท่านั้น แต่หากเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับโดยตรงแก่องค์กรของรัฐโดยตรง

การลงโทษด้วยวิธีโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตัวอย่างเช่น การจับผู้กระทำความผิดเผาไฟ ถ่วงน้ำ ปล่อยให้ออดอาหารตาย การตัดมือตัดเท้า การจับตายผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยไม่มีเหตุอันชอบด้วยกฎหมายก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย

ปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 11 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งตนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี”

สิทธิประเภทนี้เป็นสิทธิที่ชัดเจน คือสิทธิที่ได้รับการรับรองอย่างชัดเจน ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นได้ ซึ่งปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้ถือเป็นหลักทั่วไปโดยไม่มีข้อยกเว้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติว่า

“ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด...”

สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ (Principle of Presumption of innocence) นี้จะส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ในฐานะที่ผู้ต้องหาและจำเลยเป็นประธานแห่งสิทธิ ซึ่งประมวลกฎหมาย กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้บัญญัติไว้สอดคล้องกันในเรื่องสิทธิผู้ต้องหาในมาตรา 7/1 หรือจำเลยในมาตรา 8 ผลแห่งข้อสันนิษฐานนี้จะปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดจริงไม่ได้ ซึ่งข้อสันนิษฐานนี้ทำให้เกิดการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยหลายอย่างเช่น สิทธิที่จะพบและ

ปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว สิทธิที่จะได้รับการประกันตัว สิทธิที่จะได้รับการพิจารณา คดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม เป็นต้น

2.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Right)

สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้รับรองกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองในวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ.1966 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ.1976

สาระสำคัญของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ประกอบด้วย วรรคอารัมภบท และบทบัญญัติรวม 53 ข้อ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 7 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะถูกทรมานหรือได้รับผลปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้า มิได้”

ตัวอย่างของการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมเช่น การจับผู้กระทำผิดเผาไฟ ถ่วงน้ำ ตัดมือตัดเท้า รุมแก๊สหรือปล่อยให้ตายโดยการให้อดอาหาร เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิในการใช้กำลัง บังคับที่มีความรุนแรงขึ้นถึงตายจากเจ้าพนักงานได้มีการกล่าวไว้ดังนี้

ข้อ 6 (1) “มนุษย์ทุกคนมีสิทธิมาแต่กำเนิดในการดำรงชีวิต สิทธินี้ย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่มีบุคคลสามารถล่วงชีวิตของใครได้ตามอำเภอใจ”

สอดคล้องกับปฏิญญาสากล ข้อ 3 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีธรรมและในความมั่งคั่งแห่งร่างกาย”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ซึ่งบัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้...”

การวิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องหาในคดีอาญาโดยไม่มีอำนาจและความจำเป็น ย่อมเป็นการขัดรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของไทยแล้วยังขัดต่อสิทธิมนุษยชนและหลักกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองนี้อีกด้วย

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 14 (2) “บุคคลทุกคนผู้ถูกหาว่ากระทำผิดอาญา ย่อมมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้ว่ากระทำผิดตามกฎหมาย”

สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 11(1) ที่กล่าวว่า

“บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมาย...”

สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของไทย ซึ่งบัญญัติว่า

“ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด...”

สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิของบุคคลในการดำเนินคดีอาญาโดยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ความจริงว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจึงจะต้องกระทำในขอบเขตที่จำกัดต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจและก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดด้วย

3. การชั้นสูตรพลิกศพตามกฎหมายต่างประเทศ

3.1 การชั้นสูตรพลิกศพตามกฎหมายระบบโคโรเนออร์ของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษ กระบวนการค้นหาความจริงในคดีอาญานั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่เมื่อมีการตายหรือที่เรียกกันว่าขั้นตอนการชั้นสูตรพลิกศพ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะมีการแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรหลายองค์กรทำหน้าที่ร่วมกันสำหรับการตรวจสอบความจริง โดยประเทศอังกฤษ นั้นได้ใช้ระบบชั้นสูตรพลิกศพในระบบศาล หรือผู้ได้รับอำนาจจากศาลมีอำนาจรับผิดชอบโดยตรงในการชั้นสูตรพลิกศพ พนักงานสอบสวนหรือตำรวจอาจมีส่วนเข้ามาช่วยได้บ้าง แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจศาลหรือผู้ที่ได้รับอำนาจจากศาล

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นโคโรเนออร์นั้นจะต้องมีคุณสมบัติเป็นเนติบัณฑิต หรือ เป็นทนายความ หรือ เป็นแพทย์ โดยที่จะต้องไม่ประสบการณจากการประกอบวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี และจะต้องไม่มีตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นที่ศาลโคโรเนออร์นั้นตั้งอยู่ ศาลโคโรเนออร์ได้รับการแต่งตั้งจากสภาท้องถิ่นที่ศาลโคโรเนออร์มีเขตอำนาจ โดยศาลสูงเท่านั้นที่มีอำนาจในการออกคำสั่งโดยโคโรเนออร์จะทำงานเต็มเวลาหรือเป็นบางเวลาก็ได้ บางแห่งอาจมีการแต่งตั้งตลอดชีวิต

ในการสอบสวนการตาย ถ้าเห็นว่าจำเป็นจะต้องทำการตรวจผ่าพิสูจน์ศพ โคโรเนออร์จะสั่งให้พยาธิแพทย์ของทางราชการที่ได้รับการแต่งตั้งการกระทรวงมหาดไทย(Home office pathologist) เป็นผู้ทำการผ่าศพ

โคโรเนออร์มีอำนาจในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนหรือทำการไต่สวนการตายโดยการนั่งพิจารณาในศาลก็ได้ บางกรณีอาจไต่สวนโดยมีคณะลูกขุนด้วย ในการสอบสวนหรือไต่สวนการตายโคโรเนออร์มีอำนาจเรียกพยานหลักฐานจากตำรวจมาพิจารณาได้ทั้งหมด

3.2 การชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายระบบแพทย์สอบสวนในประเทศสหรัฐอเมริกา (Medical Examination)

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบแพทย์สอบสวน (Medical Examiner) โดยในปี ค.ศ. 1877 มลรัฐแมซซาชูเซต ได้จัดตั้งระบบแพทย์สอบสวนขึ้นมาแทนระบบโคโรเนอร์ โดยระบบแพทย์สอบสวนนี้เป็นระบบที่แพทย์มีอำนาจเต็มในการชันสูตรศพ โดยมีอำนาจตั้งแต่การชันสูตรศพรวมทั้งการสืบสวนสอบสวนทั้งหมดเกี่ยวกับการตายทั้งหมด และรวมถึงอำนาจในการผ่าศพด้วยตนเองด้วย

ระบบแพทย์สอบสวน (Medical Examiner) ในสหรัฐอเมริกา เป็นระบบที่มีการพัฒนาการมาจากระบบโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษ ซึ่งรัฐที่นำระบบนี้มาใช้เป็นรัฐแรกได้แก่รัฐแมซซาชูเซต แพทย์สอบสวนจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสอบสวนการตายเฉพาะกรณีคือกรณีการตายอย่างรุนแรง (Violent Death) เท่านั้น ซึ่งในขณะนั้นแพทย์สอบสวนยังไม่สามารถที่จะออกคำสั่งหรือกระทำการชันสูตรศพได้ด้วยตนเอง เนื่องจากอำนาจดังกล่าวเป็นของอัยการประจำเขตเท่านั้น ในปี ค.ศ. 1915 นครนิวยอร์ก ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนการปฏิบัติงานของโคโรเนอร์ขึ้น ซึ่งในขณะนั้นมีปัญหาในทางสื่อมวลชนว่าสำนักงานโคโรเนอร์ถูกอิทธิพลทางการเมืองครอบงำและมีการทำหน้าที่โดยไม่สุจริตและมีการทุจริตพัวพันกับตัวแทนบริษัทประกันชีวิตนักธุรกิจ โดยบุคคลเหล่านี้อาจชี้ว่าโคโรเนอร์ให้ผลลัพธ์ตามความต้องการของพวกเขาได้ จึงทำให้การทำงานของโคโรเนอร์เป็นที่น่าสงสัย คณะกรรมการสอบสวนจึงได้เสนอให้ยกเลิกระบบนี้เสีย และได้เริ่มใช้ระบบแพทย์สอบสวนขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1918 โดยเมืองนิวยอร์กได้ก่อตั้งระบบนี้ขึ้นแทน ให้แพทย์สอบสวนมีอำนาจผ่าศพตรวจหรือมีอำนาจสั่งผ่าศพตรวจได้ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่แพทย์สอบสวนจะเป็นนิติพยาธิแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาทางด้านนิติเวชศาสตร์โดยตรง เป็นระบบแพทย์สอบสวนที่สมบูรณ์เป็นแห่งแรกของโลก

การดำเนินการสอบสวนสาเหตุการตายนั้น ในลำดับการแรกจะต้องทำการรายงานไปยังที่ทำงานของแพทย์สอบสวน และถ้าหากมีการสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการถูกฆาตกรรมจะต้องมีการดำเนินการแจ้งไปยังพนักงานอัยการเขต ผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการได้ส่วนในคดีอาญาในชั้นแรกให้ทราบ โดยผลการรายงานของแพทย์สอบสวนที่ได้ดำเนินการแจ้งไปยังพนักงานอัยการดังกล่าวจะถูกใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลเป็นลำดับต่อไป

การสอบสวนสาเหตุการตาย เมื่อมีรายงานมายังหัวหน้าแพทย์สอบสวนแล้ว แพทย์สอบสวนจะต้องมีการตรวจศพและเข้ารับหน้าที่ในการสืบค้นทันที โดยมีข้อบังคับไว้ว่าแพทย์สอบสวนจะต้องไปตรวจสอบจุดเกิดเหตุด้วยเนื่องจากสามารถทำให้แพทย์สอบสวนได้ทราบถึง

สภาพแวดล้อมของจุดเกิดเหตุ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบค้นและรวบรวมหลักฐานทั้งหมด จากนั้นหัวหน้าแพทย์สอบสวนหรือผู้แทนจะตัดสินใจอีกทีว่าจะให้มีการผ่าศพตรวจหรือไม่ ถ้าไม่ทำการผ่าศพตรวจ ก็จะทำการออกใบมรณะบัตรให้เลย หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่จะทำการตัดสินใจไม่ผ่าศพอาจทำให้ถูกฟ้องโดยเครือญาติของผู้ตาย หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้ได้เสียผลประโยชน์จากการตายในคดีได้

กรณีที่จะต้องมีการผ่าศพตรวจพิสูจน์ที่สำนักงานแพทย์สอบสวนนั้นผู้แทนสื่อมวลชนอาจได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการผ่าศพเพื่อให้รายงานข่าวสารไปยังประชาชนได้ หากการตายเกี่ยวข้องกับการถูกฆาตกรรม การผ่าศพตรวจนั้นจะต้องมีแพทย์สอบสวนอีกคนหนึ่งอยู่ดูการผ่าศพตรวจนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นพยานซึ่งส่วนใหญ่แล้ว หัวหน้าแพทย์สอบสวนทำการจะสั่งให้มีการผ่าศพตรวจนั้น

4. วิเคราะห์สภาพปัญหาการชันสูตรพลิกศพ กระบวนการไตสวนของศาลและ การทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมตามกฎหมายไทย

4.1 กระบวนการชันสูตรพลิกศพ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีวุฒิปดหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทย์สภา ในกรณีที่แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ไม่มี หรือไม่อาจทำหน้าที่ได้ จะให้ แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐทำหน้าที่แทน ถ้าหากแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจทำหน้าที่นี้ได้ จะให้ แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทำหน้าที่แทน และถ้าหากแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจทำหน้าที่นี้ได้ ก็จะให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลเอกชน หรือ แพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมทำหน้าที่แทน อย่างไรก็ตามการให้แพทย์นิติเวชจากสถาบัน นิติเวชผู้ทำการชันสูตรพลิกศพสังกัดอยู่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งก็เป็นองค์กรเดียวกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งทำการวิสามัญฆาตกรรมทำให้ขาดความโปร่งใสการการชันสูตรพลิกศพได้ และในทางปฏิบัติแพทย์ก็เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนเท่านั้น เนื่องจากพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่พบศพเป็นผู้มีหน้าที่หลักและเป็นคนแรกในการได้รับแจ้งเหตุแห่งการตาย พยานหลักฐานเกี่ยวกับการตายจึงอยู่ในมือพนักงานสอบสวนเป็นหลัก

การที่กฎหมายได้กำหนดให้แพทย์และพนักงานสอบสวนร่วมกันทำการชันสูตรพลิกศพก็ตามแต่ทางปฏิบัติแพทย์ก็ไม่อาจจะทราบถึงคำให้การของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในที่เกิดเหตุ ดังนั้นความเห็นของแพทย์จึงให้ได้แต่เพียงว่าสาเหตุที่ทำให้ตายเท่านั้น ส่วนผู้ใดเป็นผู้ทำให้ตาย

แพทย์ไม่สามารถให้ความเห็นได้เพราะแพทย์ไม่อาจทราบพยานหลักฐานในส่วนอื่นได้ อีกทั้ง แพทย์จะมายังที่เกิดเหตุหลักจากพนักงานสอบสวนไปยังที่เกิดเหตุแล้วทำให้พยานหลักฐานต่าง ๆ ในที่เกิดเปลี่ยนแปลงไปได้ กลายเป็นว่าแพทย์จึงเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนเท่านั้น เพราะ พนักงานสอบสวนรับผิดชอบเป็นหลักโดยตรง

ปัจจุบันกฎหมายได้กำหนดให้แพทย์ในอันดับแรกเป็นแพทย์นิติเวชศาสตร์ ซึ่งไม่ได้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงเนื่องจากทั่วประเทศไทยมีแพทย์สาขาดังกล่าวไม่ถึงหนึ่งร้อย คน ซึ่งอัตราไม่เพียงพอที่สามารถไปร่วมชันสูตรพลิกศพได้อย่างทั่วถึง บทบัญญัติในส่วนนี้จึงไม่ สอดคล้องกับกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเป็นแพทย์ สำหรับการรักษาผู้ป่วยไม่ใช่แพทย์ที่มีความรู้ทางด้านนิติเวชศาสตร์โดยตรง

4.2 การสอบสวนดำเนินคดี

คดีวิสามัญฆาตกรรม ได้แก่ คดีอาญาเรื่องที่เจ้าพนักงานผู้กระทำให้ตายจะต้องตก เป็นผู้ถูกกล่าวหาและถูกสอบสวนตามกระบวนการสอบสวน กล่าวคือ เป็นกระบวนการรวบรวม พยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เกี่ยวกับความผิดเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อนำตัวผู้กระทำความ ผิดมา ฟ้องร้องลงโทษตามกฎหมาย

ทางปฏิบัติมักจะมีการรอการสอบสวนคดีอาญาในประเด็นความผิดของเจ้าพนักงานไว้ ก่อน โดยให้ศาลมีคำสั่งและส่งสำนวนไต่สวนการตาย จึงจะเริ่มกระบวนการสอบสวนคดีในส่วน ของเจ้าพนักงานต่อไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมในการทำสำนวนการสอบสวนด้วย ซึ่งในการทำสำนวนสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบในการสรุปสำนวนและให้ ความเห็นทางคดี โดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มทำสอบสวน นับแต่โอกาสแรกเท่าที่จะพึง กระทำได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานอัยการมี หน้าที่ในการค้นหาความจริงในกรณีดังกล่าวเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อเป็น หลักประกันให้ประชาชนในระดับหนึ่ง

เหตุผลในการแก้ไขเนื่องจากคดีวิสามัญฆาตกรรมเป็นคดีที่กระทบสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงสมควรให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการทำสำนวน

ดังกล่าวเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและเป็นหลักประกันความโปร่งใสให้กับประชาชนในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในการทำความเข้าใจในเนื้อหาแห่งคดีนั้น พนักงานอัยการไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาแห่งคดีได้ เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 155/1 ได้กำหนดหน้าที่ให้พนักงานสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ กล่าวคือเป็นผู้มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและทำความเข้าใจสิ่งฟ้องหรือสิ่งไม่ฟ้องไปยังอัยการสูงสุด

การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าไม่ใช่เป็นการแก้ไขปัญหาความโปร่งใสได้อย่างแท้จริงเนื่องจากพนักงานอัยการในทางปฏิบัติพนักงานอัยการเปรียบเสมือนเป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนเท่านั้น ซึ่งสำนวนคดีในกรณีที่เกิดจากการกระทำของพนักงานตำรวจซึ่งถือได้ว่าเป็นสำนวนหลัก จึงควรมีการสอบสวนให้รอบคอบและรัดกุมไม่น้อยไปกว่าสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพ แต่กฎหมายกลับให้ความสำคัญกับการชั้นสูตรพลิกศพมากกว่า ซึ่งสังเกตได้จากการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้หลายองค์กรเข้าตรวจสอบและการทำงานสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพพนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ แต่สำนวนการสอบสวนคดีวิสามัญฆาตกรรมกฎหมายได้ให้อำนาจในการทำสำนวนแก่พนักงานตำรวจโดยเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ซึ่งดูเหมือนเป็นการบัญญัติกฎหมายขัดแย้งกันไปในตัว

4.3 การเพิ่มหลักประกันความโปร่งใสและ ความมีประสิทธิภาพในการชั้นสูตรพลิกศพ

กระบวนการสอบสวนคดีอาญานั้นเห็นว่าการสอบสวนเป็นอำนาจเดี่ยวอันแบ่งแยกไม่ได้ ดังนั้นการทำสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพและการทำงานสำนวนการสอบสวนควรเป็นเนื้อเดียวกันทั้งในสำนวนในการตั้งข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนาและสำนวนการต่อสู้ชี้ชัดขวางเจ้าพนักงานของผู้ตาย เห็นได้ว่าทั้งสามสำนวนล้วนแต่มาจากข้อเท็จจริงเดียวกันทั้งสิ้น โดยประเด็นหลักมาจากการที่เจ้าพนักงานทำการฆ่าผู้ต้องหาโดยเหตุที่ผู้ต้องหาต่อสู้เจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานจึงจำต้องกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

กระบวนการในการรวบรวมพยานหลักฐานก็ต้องทำไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องต่อกัน และต้องรวบรวมพยานหลักฐานไปในคราวเดียวเนื่องจากหากยังมีการแยกการทำสำนวนไปที่ละขั้นตอนแล้วพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุไม่ว่าจะเป็นพยานวัตถุ พยานบุคคล ย่อมจะต้องเรือนกลางหายไป อีกทั้งยังเป็นการหลีกเลี่ยงการข่มขู่พยานจากเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้อำนาจโดยมิชอบ อีกทั้งในการชั้นสูตรพลิกศพพนักงานสอบสวนเป็นผู้ไปถึงที่เกิดเหตุก่อนเสมอ และมีอำนาจทำการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุได้ทันที ในขณะที่แพทย์มักไปถึงที่เกิดเหตุในภายหลังแล้ว ดังนั้นจึงควรให้กระบวนการชั้นสูตรพลิกศพได้กระทำไปพร้อมกันเพื่อเป็นการ

ป้องกันการเปลี่ยนแปลงพยานหลักฐาน หรือยกย้ายศพ อีกทั้งควรให้แพทย์มีอำนาจตรวจดู ลักษณะภายนอกของศพ และมีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานอื่นด้วยเช่น พยานผู้พบศพ ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ข้างเคียง เป็นต้น

การค้นหาคำความจริงโดยการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆไปในคราวเดียวกันนั้นยังทำให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความรวดเร็วและต่อเนื่อง เนื่องจากหากจะรอกระบวนการไต่สวนการตายของศาล ยิ่งทำให้เกิดความล่าช้ามากยิ่งขึ้น กว่าจะรอการไต่สวนของศาลพยานหลักฐาน ย่อมจะสูญหายไป และส่วนมากคดีมักจะเจียบหายไป ดังนั้นการทำสำนวนทั้งสามตามที่กล่าวมา ย่อมทำให้กระบวนการเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการชั้นสูตรพลิกศพนั้นควรให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่เป็นอิสระร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพด้วย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทนายความ องค์กรสิทธิมนุษยชน สื่อสารมวลชนและภาคประชาชน เพื่อเพิ่มหลักประกันความโปร่งใสในการค้นหาคำความจริงได้ดียิ่งขึ้นอีกระดับหนึ่งเนื่องจากการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนขาดความน่าเชื่อถือของประชาชน อีกทั้งควรจะมีการควบคุมงานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยเคร่งครัดโดยการทำตามหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาและควรให้แพทย์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางนิติเวชศาสตร์เฉพาะด้านเท่านั้น เป็นผู้ชั้นสูตรเปรียบได้กับระบบแพทย์ตรวจสอบของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งหากงานทางนิติเวชศาสตร์มีประสิทธิภาพแล้ว ก็ย่อมสามารถทำได้มาซึ่งพยานหลักฐานอันสำคัญในคดีที่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้

4.4 ผู้มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน การทำสำนวนคดีชั้นสูตรพลิกศพและสำนวนวิสามัญฆาตกรรม

การวิสามัญฆาตกรรมนั้นเห็นได้ว่าเป็นการกระทำนอกขอบอำนาจของกฎหมาย เป็นการตัดผู้ต้องหาออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยปกติ อีกทั้งยังเป็นการลิดรอนสิทธิมนุษยชนอีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีการวิสามัญฆาตกรรมเกิดขึ้นกฎหมายจึงกำหนดหน้าที่ขององค์กรต่างๆ เพื่อค้นหาคำความจริงดังกล่าวว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจริงหรือไม่

ประเทศยุโรปบางประเทศ การสอบสวนนั้นเป็นอำนาจเดี่ยวอันแบ่งแย่งไม่ได้ เมื่อมีการกรำทำผิดอาญาเกิดขึ้นองค์กรตำรวจเปรียบเสมือนเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานอัยการในการรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น พนักงานอัยการจึงมีอำนาจสอบสวนคดีเองและควบคุมการทำงานของตำรวจ ทำให้กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากอัยการเป็นผู้สัมผัสกับพยานหลักฐานต่างๆเองโดยตรง ทำให้การสอบสวนมีความชัดเจน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการวิสามัญฆาตกรรมนั้นเป็นการกระทำโดยองค์กรตำรวจ ดังนั้นหากปล่อยให้องค์กรตำรวจเป็นผู้ทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมและเป็นผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนเองแล้วเห็นว่าจะทำให้เกิดข้อกังขาขึ้นได้ว่าการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ นั้นเป็นไปโดยมีประสิทธิผลและมีความโปร่งใสหรือไม่ ทำให้เกิดข้อกังขาของประชาชนได้ว่าเป็นการช่วยเหลือพวกพ้องในองค์กรเดียวกันหรือที่เรียกกันว่าเป็นการช่วยเหลือกันผ่านทางคดีหรือไม่ ดังนั้นการรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมนั้นจึงควรให้องค์กรอื่นเป็นผู้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานแทนอันเป็นหลักประกันความโปร่งใสให้กับประชาชนอีกระดับหนึ่ง ซึ่งหากปล่อยให้มีการรวบรวมพยานหลักฐานและทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมโดยองค์กรตำรวจเองแล้วเห็นได้ว่าอันจะเป็นการ”ขัดกันของหน้าที่” (Incompatibility)

ผู้เขียนเห็นว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวนคดีวิสามัญฆาตกรรมนั้น ควรให้พนักงานสอบสวน “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” เป็นผู้กระทำการแทนองค์กรตำรวจ โดยให้ถือว่าการวิสามัญฆาตกรรมนั้นเป็นคดีพิเศษ เพื่อเป็นการตัดอำนาจขององค์กรตำรวจออกเสีย ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของกระบวนการค้นหาความจริงมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งเห็นได้ว่าหากปล่อยให้องค์กรเดียวที่กระทำการวิสามัญฆาตกรรมเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวน นอกจากจะดูเป็นการผิดจริยธรรมโดยรวมแล้วยังดูเป็นการเอื้อผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับองค์กรของตนอีกด้วย

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อรับผิดชอบงานและป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ได้สร้างความเสียหายร้ายแรงและกระทบต่อความมั่นคงและปลอดภัยของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นและกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้สืบสวนสอบสวน คือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษรวมทั้งได้กำหนดการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษบางประการไว้ เช่นการแฝงตัวเข้าไปอยู่ในองค์กรอาชญากรรมเพื่อทำการสืบสวนพฤติกรรมขององค์กรอาชญากรรมต่าง ๆ

ดังนั้นการวิสามัญฆาตกรรมของพนักงานตำรวจถือว่าเป็นคดีความผิดอาญาที่มีความสลับซับซ้อน ที่จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ อีกทั้งยังถือว่าเป็นคดีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันถือได้ว่าเป็นคดีพิเศษทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 (ก) (ข)

ผู้เขียนเห็นว่าคดีวิสามัญฆาตกรรมนั้นเป็นคดีที่กระทบสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก และเป็นคดีที่สร้างความสะเทือนขวัญให้กับประชาชน จึงสมควรกำหนดให้คดีวิสามัญฆาตกรรม

เป็นคดีพิเศษขึ้นโดยให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งยังเป็นหลักในการสร้างหลักประกันความโปร่งใสให้กับประชาชนอีกด้วย เนื่องจากหากปล่อยให้องค์กรตำรวจเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานแล้วจะยังเป็นการสร้างความไม่ไว้วางใจให้กับประชาชนได้ อีกทั้งยังเป็นการขัดกับหลัก “การขัดกันแห่งหน้าที่” อีกด้วยเพราะหลักดังกล่าวหาได้หมายถึงเฉพาะตัวเจ้าพนักงานเท่านั้นแต่ยังหมายความถึงตัวองค์กรซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าวด้วย

4.5 ผู้มีหน้าที่สรุปสำนวนการสอบสวนวิสามัญฆาตกรรม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 155/1 วรรคสองบัญญัติว่า “การทำสำนวนการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนโดยพนักงานอัยการอาจให้คำแนะนำตรวจสอบพยานหลักฐาน ถามปากคำ หรือสั่งให้ถามปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่เริ่มทำการสอบสวนนับแต่โอกาสแรกเท่าที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ตามกฎหมายดังกล่าวแล้วเห็นว่าผู้รับผิดชอบในการทำสำนวนการวิสามัญฆาตกรรมนั้นยังคงเป็นของพนักงานสอบสวน ซึ่งเห็นได้ว่าการวิสามัญฆาตกรรมเป็นการกระทำโดยองค์กรตำรวจหากปล่อยให้องค์กรตำรวจเป็นผู้สรุปสำนวนการสอบสวนแล้ว ความคล่องแคล่วใจย่อมจะเกิดขึ้น ประชาชนย่อมขาดความเชื่อถือและศรัทธาในการทำสำนวนดังกล่าว อีกทั้งยังดูเป็นการขัดกันของหน้าที่อีกด้วย

อัยการเป็นองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม โดยอัยการเป็นองค์กรในฐานะกึ่งตุลาการ ดังนั้นสำนวนการชันสูตรพลิกศพสมควรให้องค์กรอัยการมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบการสอบสวนแทน โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมา และเป็นพนักงานมีหน้าที่คอยเป็นผู้ช่วยให้กับพนักงานอัยการ เพื่อให้กระบวนการสอบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในต่างประเทศนั้นกระบวนการสอบสวนนั้นเป็นอำนาจเดี่ยวอันแบ่งแย่งไม่ได้ เมื่อมีการร่ำทำผิดอาญาเกิดขึ้นองค์กรตำรวจเปรียบเสมือนเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานอัยการในการรวบรวมพยานหลักฐานเท่านั้น พนักงานอัยการจึงมีอำนาจสอบสวนคดีเองและควบคุมการทำงานของตำรวจ ทำให้กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากอัยการเป็นผู้สัมผัสกับพยานหลักฐานต่างๆเองโดยตรง ทำให้การสอบสวนมีความชัดเจนและแน่นอนของพยานหลักฐาน

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นเห็นได้ว่าทำให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการทำ
สำนวนการวิสามัญฆาตกรรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้การสอบสวนของไทยเราเป็นกระบวนการเดี่ยวตั้ง
เช่นกรณีของประเทศต่าง ๆ ทั้งยังเป็นการลดความขัดแย้งของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกเรื่อง
อำนาจหน้าที่ว่าเป็นของใครของมัน ในการนี้พนักงานอัยการควรทำหน้าที่ด้วยความตรงไปตรงมา
อำนวยความสะดวกและพิทักษ์สิทธิให้กับประชาชนโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และระเบียบของ
สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยเรื่องการชั้นสูตรพลิกศพโดยเคร่งครัด

5. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นองค์กรในกระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่ที่
จะต้องค้นหาความจริง ความจริงไม่สามารถตีแผ่ออกได้เลยหากองค์กรในกระบวนการยุติธรรมยัง
ขาดความร่วมมือในการทำงานทำให้ความยุติธรรมขาดประสิทธิภาพและขาดความโปร่งใส
(Transparency) ซึ่งกระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (Check
and Balance) เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

การวิสามัญฆาตกรรมนั้นเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิของมนุษย์ซึ่งถือเป็นเรื่อง
ร้ายแรง ผู้เขียนมีความเห็นว่า หากมีการตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานโดยการ
วิสามัญฆาตกรรม องค์กรต่าง ๆ ควรมีความเป็นภาวะวิสัยโดยแท้ และต้องมีการร่วมมือ
ประสานงานกันเพื่อให้ความจริงปรากฏให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนว่าองค์กรใน
กระบวนการยุติธรรมนั้นได้ทำหน้าที่ตรงไปตรงมาสมกับเป็นองค์กรในการรักษาความสงบ
เรียบร้อยและพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นคดีวิสามัญฆาตกรรมจึงควรปรับ
กระบวนการบางอย่างเพื่อให้คดีวิสามัญฆาตกรรมเกิดความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

5.1 ข้อเสนอแนะในกระบวนการค้นหาความจริงในการเข้าร่วมทำการชันสูตรพลิกศพ

1) ข้อเสนอแนะในหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องมีความ
ชัดเจนในสำนวนชันสูตรพลิกศพ การรวบรวมพยานหลักฐานในทางวิทยาศาสตร์ และความเห็น
ทางการแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพจะต้องมีความโปร่งใส เนื่องจากหากสำนวนการชันสูตรพลิก
ศพมีประสิทธิภาพแล้ว สำนวนในคดีวิสามัญฆาตกรรมอันเป็นประเด็นโดยตรงมาจากสำนวนการ
ชันสูตรพลิกศพก็จะมีประสิทธิภาพไปด้วย

2) กำหนดบทบาทหน้าที่ของแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
ขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผ่าศพ และการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน

กฎกระทรวงโดยเคร่งครัดซึ่งสามารถพัฒนาให้มีระบบมาตรฐานเช่นเดียวกับระบบโคโรนาหรือระบบแพทย์สอบสวนได้ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 150 ไม่ได้กำหนดต้องเป็นแพทย์ในเขตใดและมีขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไร ดังนั้นควรกำหนดเขตอำนาจของแพทย์และขอบเขตความรับผิดชอบของแพทย์ให้ชัดเจนทั้งนี้เพื่อผลในการปฏิบัติงานร่วมกันของพนักงานสอบสวน

3) การทำสำนวนการวิสามัญฆาตกรรมควรทำไปพร้อมกับสำนวนการชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากในทางปฏิบัติ พนักงานสอบสวนจะทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพก่อนโดยรอผลการไต่สวนการตายศาลว่าศาลจะมีคำสั่งอย่างไร ซึ่งแท้จริงแล้วสามารถทำสำนวนการวิสามัญฆาตกรรมไปพร้อมกันได้เนื่องจากข้อเท็จจริงก็ต่างเป็นข้อเท็จจริงเดียวกันทั้งสิ้น ซึ่งหากรอให้มีการไต่สวนการตายโดยศาลแล้วค่อยทำสำนวนวิสามัญฆาตกรรมอาจมีผลต่อพยานหลักฐานเช่น หากมีผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หากปล่อยให้ระยะเวลาเนิ่นนานจนเกินไป อาจมีผลต่อความทรงจำ และอาจทำให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเลือนรางหายไป

5.2 อำนาจหน้าที่ของบุคคลในการรวบรวมพยานหลักฐานสำนวนการชันสูตรพลิกศพและสำนวนวิสามัญฆาตกรรม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเพื่อเข้าร่วมทำการสอบสวน โดยให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานอัยการ ซึ่งเห็นได้ว่าเมื่อการวิสามัญฆาตกรรมได้กระทำโดยบุคคลในองค์กรเดียวกับผู้มีหน้าที่ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ทำให้ความน่าเชื่อถือศรัทธาของกระบวนการสอบสวนดูเสื่อมลง และยังสร้างความคับข้องใจให้กับประชาชนอีกว่ากระบวนการสอบสวนจะมีความโปร่งใสหรือไม่ พนักงานสอบสวนได้กระทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาหรือไม่ เพื่อตัดปัญหาดังกล่าวจึงสมควรให้พนักงานสอบสวนองค์กรอื่นเป็นผู้ทำหน้าที่แทน โดยผู้เขียนเห็นว่าคดีวิสามัญฆาตกรรมเป็นคดีที่สร้างความสะเทือนขวัญให้กับประชาชน อีกทั้งยังเป็นคดีที่กระทำโดยบุคคลากรในองค์กรของรัฐ ดังนั้นจึงสมควรกำหนดให้คดีวิสามัญฆาตกรรมเป็นคดีพิเศษขึ้นโดยให้พนักงานสอบสวนกรมสอบสวนคดีพิเศษสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ แทน เนื่องจากบุคคลากรในกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและให้ถือว่าการตายอันเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นคดีความผิดอาญาที่มีความสลับซับซ้อน ที่จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ อีกทั้งยังถือว่าเป็นคดีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ

ประชาชนอันถือได้ว่าเป็นคดีพิเศษ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติกรมสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา 21 (ก) (ข) อีกทั้งหากให้พนักงานสอบสวนกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้กระทำการแทนโดยตัดบุคคลกรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติออกไป จะดูให้สำนวนการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐานมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าหากยังให้พนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำสำนวนและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วจะดูเป็นการขัดกันแห่งหน้าที่ โดยให้พนักงานสอบสวนกรมสอบสวนคดีพิเศษประสานงานกับแพทย์ และควรให้แพทย์เป็นผู้มีอำนาจเต็มในการรวบรวมพยานหลักฐานและเข้าถึงพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวกับการตายได้ โดยอาจแยกสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและสำนวนการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ออกจากกันและดำเนินกระบวนการคู่ขนานโดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบขั้นที่สุดซึ่งจะเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

5.3 ข้อเสนอแนะในการกำหนดตัวพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในสำนวนวิสามัญ มาตรฐาน

ผู้เขียนเห็นว่าสมควรกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และดูแลการสอบสวนโดยรวม พร้อมทั้งกำหนดมาตรการต่างๆ ให้พนักงานสอบสวนผู้รวบรวมพยานหลักฐานปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการโดยเคร่งครัด เพื่อให้กระบวนการสอบสวนกลายเป็นกระบวนการเดี่ยวอันแบ่งแยกไม่ได้ เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมเข้าร่วมกันค้นหาความจริง มิใช่เป็นเรื่องของอำนาจใครอำนาจมันตั้งที่ได้กระทำอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้เขียนเห็นว่าองค์กรอัยการเป็นองค์กรกึ่งตุลาการ (Quasi Judicial) บุคลากรในองค์กรอื่นแทรกแซงได้ยาก อีกทั้งองค์กรอัยการก็เป็นองค์กรหนึ่งที่คอยพิทักษ์สิทธิของประชาชนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ดังนั้นควรให้องค์กรอัยการเป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนขั้นที่สุด